

Beekse katholieke boer vecht met gereformeerde schepen in 1769

door Jan van Helvoirt

Op 26 november 1724 stond de voerman Peter Wijten, hij was gehuwd met Elisabeth de Mesmaker, vroom in de Beekse kerk om zijn vijfde kind plechtig te laten dopen. Zijn naam was Anthony. Er zouden er op de boerderij in de Paardenstraat nog vijf geboren worden. In januari 1741 trouwde hij voor de tweede keer. Nu was Pieter Willem van Eersel de bruid. Waar het aan lag is niet bekend, maar reeds in mei van dat jaar werd hij 'geestesziek'. Peter werd in Geel in verpleging gedaan, alwaar hij in januari 1757 de geest gaf! Hun zoon Anthony zou het aanvankelijk beter doen. Op 30 november 1752 was hij nog wel getuige van een enorme vechtpartij in de herberg van Jasper van Eynthoven in de Gelderstraat, waar Cornelis Moonen compleet in elkaar werd geslagen. Nadat hij in de Paardenstraat in 1757 de boerderij met schuur en twee schoppen had geërfd, wist hij daarna ook nog vrij regelmatig stukken grond aan te kopen. Dat waren onder andere *de Biesacker* en *de Crommen Acker*.

Hij was blijkbaar zo 'rijk en braaf' geworden dat hij in 1758 lid mocht worden van de 'Broederschap van het Heilig Sacrament'. Het ging hem voor de wind. Op 29 januari 1765 werd bij hem wel ingebroken en ene Elisabeth Schoonen had daar een 'koperen koffiepote' gestolen. Gelukkig werd die weer terug gevonden, zodat men bij Anthony weer op de koffie kon komen. Anthony kreeg vier kinderen. De oudste dochter Anna werd waarschijnlijk begijntje in Antwerpen. Dochter Johanna werd koopvrouw en winkelierster aan de Hoge Zij en huwde de rijke boer en bierbrouwer Godefridus Swerts uit Vessem. De jongste zoon Peter Wijten was zo rijk geworden dat hij in 1792, na de grote dorpsbrand in de Paardenstraat, volgens de Beekse regeerders geen schadevergoeding nodig had! Hij huwde de Diessense Maria Cools die daar op de Heuvel ook een boerderij, herberg en bierbrouwerij bezat. Mijn betovergrootvader Wouter van Helvoirt zou daar in 1824 de opvolger worden.

Bovengenoemde Anthony had zich echter op 2 oktober 1769 in een lastig parket gebracht. In de reeds genoemde herberg van Jasper van Eynthoven ontspoon zich een hevige discussie over het ambt van schepen van Hilvarenbeek. Anthony beweerde: *Als ik geus was dan was ik scheepen, maar dan was ik verdompt*. De gereformeerde gepensioneerde luitenant Adriaan van Andel sprong gebeten op en riep: *Segt gij dat wij verdoempt zijn?* De aanwezige Beekse ondervorster, die zag dat de katholieke Wijten door de protestantse Van Andel tegen de grond werd geslagen, wilde de Beekse drossaard gaan halen. Hij werd echter door omstanders tegengehouden. Door het aangeven van een 'broeder' *soude de kerce gesloten kunnen worden*. Wijten moest tegen zijn zin in later verklaren dat hij zijn uitspraken had gedaan *uitermate beschonken sijnde*. Kunnen we met deze methode ook niet rare ideeën van Beekse regeerders ... even wegdrinken?

De steenrijke Peter Wijten bezat in 1792 het rechtse pand in de Paardenstraat